

یک اقتصاددان گزارش بانک جهانی از مخارج دولت در ایران را درست، اما غیر شفاف دانست

اقتصاد ایران با تعاریف بین‌المللی قابل ارزیابی نیست

رامتین موقی

۲۰۲۳ کاهش یافته است. لازم به ذکر است، نسبت هزینه کرد دولت‌ها در برخی کشورهای دیگر به تولید ناخالص داخلی آن‌ها در سال ۲۰۲۳ عبارت است از: برزیل ۴۷.۹ درصد، چین ۳۳.۹ درصد، مصر ۲۲.۷ درصد، اندونزی ۱۶.۶ درصد، مالزی ۲۳.۳ درصد، عربستان ۳۲.۳ درصد، ونزوئلا ۱۴.۴ درصد، پاکستان ۱۹.۲ درصد، عمان ۲۶.۲ درصد، قطر ۲۴.۴ درصد، روسیه ۳۶.۸ درصد، ترکیه ۳۳.۹ درصد، امارات ۲۵.۹ درصد و ویتنام ۱۹.۹ درصد.

بودجه عمومی دولت نسبت به GDP عدد پایینی است

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» گزارش بانک جهانی را تصدیق کرد و گفت که مخارج دولت نسبت به تولید ناخالص داخلی کم است.

وحد شقایقی شهری افزود: بودجه عمومی دولت ایران نسبت به GDP عدد پایینی است. در همین امسال، حدوداً ۲۶۰۰ همت بودجه عمومی، بودجه جاری به اضافه بودجه عمرانی، است و GDP ما بیش از ۱۵ هزار همت است.

او با تأکید بر اینکه اندازه دولت ایران نسبت به تولید ناخالص داخلی کوچک است،

گفت و گو

یک مسئول صندوق توسعه ملی اعلام کرد:

مقاومت وزارت نیرو برای پرداخت بدهی نیروگاه‌داران

مدیر نظارت و وصول مطالبات صندوق توسعه ملی، نیروگاه‌داران را در گروه ابردهکاران این صندوق اعلام کرد و گفت: بیشترین تأمین مالی را برای یکی از شرکت‌هایی داشتیم و اکنون همان بزرگترین بدهکار نیروگاهی صندوق به‌شمار می‌رود.

علیرضایی هاشمی در گفت‌وگو با اقتصاد آنلاین، با تأکید بر اینکه هدف اصلی تشکیل صندوق، تبدیل بخشی از عواید فروش نفت و گاز به ثروت ماندگار و سرمایه‌زاینده، همچنین حفظ سهم نسل‌های آینده از این منابع اعلام شده است، عنوان کرد: ما سعی کردیم در همه تصمیم‌گیری‌ها اولویت اول حفظ و افزایش این منابع باشد. در همین راستا بر اساس اساسنامه صندوق و همچنین مصوبه هیات وزیران در سال ۹۴، موظف شدیم در حوزه نیروگاه‌ها و آب‌شیرین‌کن‌ها از محل منابع صندوق، تأمین مالی انجام دهیم. او ادامه داد: ما تا سال ۱۴۰۳ حدوداً یک و نیم میلیارد دلار مطالبات معوق از این ۴۶ نیروگاه داریم که متأسفانه برنگردانده‌اند. البته تا سال ۱۴۰۰ هیچ پولی این نیروگاه‌ها دریافت نشده بود اما در رویکرد جدیدی که در وصول مطالبات صندوق اتخاذ کردیم، توانستیم در سال گذشته ۱۷۳ میلیون دلار آن را وصول کنیم.

این مسئول صندوق توسعه ملی، با اشاره به اینکه نیروگاه‌داران جزو ابربدهکاران

گفت و گو

مهرداد عباد پیش‌بینی کرد:

افزایش تولید با ورود بخش خصوصی به توسعه میادین نفت و گاز

عضو کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران گفت: با ورود بخش خصوصی به توسعه میادین نفت و گاز، قطعا در آینده نزدیک، این اقدام راهکاری موثر و مفید در زمینه افزایش تولید در این حوزه‌ها خواهد بود.

مهرداد عباد در گفت‌وگو با مهر، درباره مزیت ورود بخش خصوصی به توسعه میادین نفت و گاز که جز مصوبات مجلس یازدهم است، اظهار کرد: متأسفانه بخش خصوصی طی سال‌های اخیر نقش چشمگیری در صنایع بالادستی نفت و گاز نداشته و البته اجازه ورود داده نمی‌شد.

او ادامه داد: پروژه پارس جنوبی ۲۹ سال در جریان است، ابتدای آن را به توتال سپردند،

از حاکمیت و ید دولت خارج کنیم، آن زمان با شفافیت می‌توانیم درباره اندازه دولت در ایران صحبت کنیم.

بودجه عمرانی پاسخ‌نیازهای حداقلی را هم نمی‌دهد!

این تحلیلگر مسائل اقتصادی درباره کوچک بودن دولت در ایران، اظهار کرد: کوچک بودن دولت اتفاق مسئله‌بدی است. زمانی که دولت کوچک است، نمی‌تواند وظایفی که برای خدمات‌رسانی خوب برای مردم داشته باشد، ایفا کند.

شقایقی شهری با اشاره به اینکه بودجه آموزشی و بهداشتی ایران در مقایسه با دیگر کشورهای بسیار پایین است، تأکید کرد: اتفاقاً دولت باید کمی بزرگتر شود که بتواند خدمات باکیفیت و خوبی به مردم دهد.

او با طرح اینکه چه فایده دارد که شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی هادر اختیار دولت است، ادامه داد: شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی که عایدی برای مردم ندارند، اتفاقاً اندازه دولت ایران، که بخش اصلی خدمات به شهروندان با آن است، به قدری کوچک است که نمی‌تواند خدماتی نظیر بهداشت دولتی و آموزش دولتی و... ارائه کند.

این اقتصاددان درباره بودجه عمرانی کشور مستضعفان و... است و بخش خصوصی کمتر از ۲۰ درصد اقتصاد ایران را در اختیار دارد.

این استاد دانشگاه با اشاره به واگذاری دو باشگاه فوتبال، بیان کرد: فیفا اعلام کرده بود که باشگاه‌های پرسپولیس و استقلال باید متعلق به بخش خصوصی باشند و دولت هم به نحوی آنها را

«خصوصی‌سازی» کند، یعنی این باشگاه‌ها را به هلدینگ خلیج فارس و بانک‌هایی داد که مدیریت آنها همچنان با دولت است.

او تصریح کرد: اگر روزی شبه‌دولتی‌ها را

وحد شقایقی شهری در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»

گزارش بانک جهانی را تصدیق کرد و گفت که مخارج دولت نسبت به تولید ناخالص داخلی کوچک است، اما تأکید بر اینکه اندازه دولت ایران نسبت به تولید ناخالص داخلی کوچک است،

یک اقتصاددان: دولت ایران بودجه کوچکی دارد که پاسخگوی نیازهای باکیفیت و حتی نیازهای حداقلی در توسعه زیرساخت‌ها و ارائه خدمات به مردم نیست اما دولت به معنای بزرگ‌تر آن شامل شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی‌ها می‌شود که اتفاقاً حیاط خلوت و بخش تاریک یک دولت هستند و بسیار بزرگند و ۷۰ درصد اقتصاد ایران دست این بخش است

واگذار نشده‌اند. شقایقی شهری ادامه داد: بسیاری از بنگاه‌های بزرگ ایران که زمانی دولتی بودند، به بخش خصوصی واگذار شده‌اند اما در فرایند واگذاری، به دلیل ماهیت سهام عدالتی که وجود داشت، مدیریت آن همچنان دولتی است.

او تأکید کرد: اقتصاد ایران با تعاریف بین‌المللی قابل ارزیابی نیست. دلیل هم اینست که بخشی در اقتصاد ایران وجود دارد که مدیریت آن همچنان با دولت است ولی جزو دولت قلمداد نمی‌شود که ما اسم آن را خصولتی یا شبه‌دولتی می‌نامیم. این تحلیلگر اقتصادی افزود: ۷۰ درصد اقتصاد ایران دست دولت و شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی‌هاست؛ لذا گزارشی که بانک جهانی می‌دهد، بر اساس اندازه دولت مرکزی است.

شقایقی شهری در پاسخ به اینکه چرا آمارهای بانک جهانی وضعیت مطلوبی را از اقتصاد ایران نشان می‌دهند، خاطر نشان کرد: نحوه ارائه آمار مهم است. برای مثال تولید ناخالص داخلی ایران در تبه بیستم قرار دارد اما باید در نظر گرفت که ایران سابقاً تبه هفدهم بود و سه رتبه نزول کرده است. اقتصاد ایران زمانی اندازه ترکیه و عربستان بود اما اکنون اقتصاد ترکیه دو برابر ایران است. بنابراین نحوه ارائه آمار و استفاده از آن نیز اهمیت پیدایمی کند.

دولت به نفع چه کسانی است؟

در اکثر مکاتبات اقتصادی، ضرورت وجود دولت در اقتصاد یادآوری شده است و حتی راست‌ترین تفکرهای اقتصادی نیز به برخی وظایف ذاتی دولت مانند آموزش، بهداشت و خدمات عمومی اشاره کرده‌اند.

اما دولت ایران در حالی بزرگ است، و برخی اقتصاددانان خواهان کوچک‌شدن آن هستند، که سطح خدمات ارائه شده به مردم از سوی آن بسیار است. دولت از مخارج ضروری خود که باید صرف مردم شود، می‌کاهد و در این حال مدعی می‌شود که کم‌خرج‌ترین دولت در حال توسعه بوده است. واقعیت اما چیز دیگری است. دولت، دولت، دولت که خرج شده است که از مخارج خود برای مردم می‌کاهد تا جیب خصولتی‌هایی را پر کند که ۷۰ درصد اقتصاد ایران در دست آنهاست و به اندازه کافی سود می‌برند.

غیر قابل ارزیابی بودن اقتصاد ایران با تعاریف جهانی

این استاد دانشگاه درباره واقعی دولت در ایران اظهار کرد: بسیاری شرکت‌های دولتی در اقتصاد ایران داریم و این شرکت‌های دولتی، اندازه بزرگی دارند. مشکل ما شرکت‌های دولتی است و گستره زیادی از این شرکت‌ها داریم و علیرغم اصل ۴۴، برخی از این شرکت‌ها هنوز

خبر اقتصادی

رئیس انجمن صنفی کشاورزان خوزستان: ۲۰۰ هزار تن از گندم‌های آماده برداشت از دست رفت

رئیس انجمن صنفی کشاورزان خوزستان اظهار کرد: طوفان و بارندگی‌های اخیر که می‌توان گفت در تاریخ خوزستان بی‌سابقه

بوده، خسارات سنگینی به بخش کشاورزی استان وارد کرده است. به گزارش تسنیم، مسعود اسدی افزود: به بیش از ۱۰۰ هزار هکتار از گندم‌زارهای آماده برداشت استان تا ۵۰ درصد خسارت وارد شده و در خوشبینانه‌ترین حالت ۲۰۰ هزار تن از گندم‌های آماده برداشت از دست رفته است. او تصریح کرد که از دولت و سازمان مدیریت بحران کشور انتظار داریم با توجه به اینکه امکان جبران خسارات وارده از طریق صندوق بیمه محصولات کشاورزی قطعاً وجود ندارد نسبت به بررسی، برآورد و کمک به کشاورزان خسارت دیده استان که خساراتشان مشمول حمایت‌های صندوق بیمه محصولات کشاورزی نیست اقدام عاجل کنند تا در سال جهش تولید با مشارکت مردم، کشاورزان خسارت دیده بار دیگر با امید به سنگر تولید برگردند.

در نیمه اول ۱۴۰۲:

۱۵۰ شرکت دولتی زبان‌ده بودند

بررسی گزارش عملکرد نیمه اول بودجه ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که ۱۵۰ شرکت دولتی در این دوره زبان‌ده بودند. به گزارش تسنیم، با بررسی منابع و مصارف بودجه شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۴۰۳ مشخص می‌شود که تعداد شرکت‌های سودده و سر به سر در پیوست ۱۳ لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ برابر با ۲۳۳ شرکت و تعداد شرکت‌های زبان‌ده ۱۵ شرکت است. نکته‌ای که در این خصوص وجود دارد بالا بودن تعداد شرکت‌های زبان‌ده در عمل است (حدود ۱۵۰ شرکت در عملکرد شش ماهه سال ۱۴۰۲). واضح است که درج شرکت‌های زبان‌ده به عنوان شرکت‌های سودده و سر به سر، باعث کاهش شفافیت بودجه و غیر واقعی شدن آن می‌شود.

مدیرعامل توابع اعلام کرد:

ممنوعیت تبلیغ کولرهای گازی در ۸۰ درصد از مناطق کشور

مدیرعامل شرکت توانیر با اشاره به مصرف برق ۳۲ هزار مگاواتی سامانه‌های سرمایشی در دوره گرم سال آن را معادل

مصرف برق یک کشور ۱۲۰ میلیونی عنوان کرد و گفت: ممنوعیت تبلیغ کولرهای گازی در مناطق عادی و معتدل طی مذاکره با صداوسیما حاصل شده و ۸۰ درصد مناطق کشور شامل می‌شود. به گزارش ایلنا، مصطفی رجبی مشهودی در گردهمایی مدیران دفاتر حقوقی شرکت‌های برق منطقه‌ای و توزیع نیرو به‌ناظر از صنعت برق در ۳ بخش مالی، سوخت و تولید و مصرف برق اشاره کرد که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم عملکرد دیکشهای تولید، انتقال و توزیع برق را تحت تأثیر قرار داده است. به گفته او، بخشی از رشد مصرف برق نامتعارف است که به پدیده‌های نوظهوری مانند ماینرهای غیرمجاز یا استفاده از کولرهای گازی در مناطق عادی اختصاص دارد.

معاون وزیر نیرو:

امسال خاموشی نداریم

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی ادعا کرد: با توجه به اقدامات و برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته و با همکاری مشترک صنعت برق امسال خاموشی نخواهیم نداشت. به گزارش ایسنا، همایون حائری در خصوص میزان ناترازی برق در کشور اظهار کرد: ۲۰ هزار مگاوات ناترازی برق که اعلام شده صحت ندارد. او افزود: نمی‌توان عدد دقیقی را اعلام کرد، چرا که ناترازی برق بستگی به مدیریت مصرف دارد.

ادعای سخنگوی دولت:

تراز تجاری کشور بدون نفت مثبت شد

سخنگوی دولت با اشاره به رشد ۴۸ درصدی تجارت خارجی کشور در فروردین امسال اعلام کرد که تراز تجاری در این ماه،

حتی بدون احتساب نفت نیز مثبت بوده است. به گزارش ایرنا، علی بهادری جهرمی افزود: بر اساس گزارش گمرک ایران، تجارت خارجی کشور در فروردین ماه ۱۴۰۳ با رشدی ۴۸ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل، به رقم ۱۰ میلیارد و ۴۲۰ میلیون دلار رسید. لازم به ذکر است بر اساس گزارش این خبرگزاری، از مجموع صادرات و واردات کشور، ۷ میلیارد و ۶۸۰ میلیون دلار به صادرات و ۲ میلیارد و ۷۴۰ میلیون دلار به واردات اختصاص داشت.

راهکار هایمان را به ریاست جمهوری و وزارت اقتصاد ارائه کردیم و مورد تأیید قرار گرفته است اما متأسفانه وزارت نیرو همکاری لازم را نکرد. به نظر ما آن راهکارها را هگشتابود.

بنی هاشمی خاطر نشان کرد: ولی متأسفانه این امر هم نتوانست به نتیجه منسب‌دهد است و با اینکه صندوق قاعدا باید در مقام مطالبه‌گر باشد اما اکنون خودش پیشقدم است و اعلام آمادگی کرده است که یک راه‌جدیدی برای تسویه مطالبات پیدا شود. ولی متأسفانه تاکنون از طرف وزارت نیرو و شرکت توانیر همکاری لازم انجام نشده است و منجر به مطالبات معوق در این حوزه شده است.

بعداز آن بهره‌برداری به چینی‌ها دادند و سپس آن را به ستاد اجرایی فرمان امام ارجاع دادند. بخش خصوصی پتانسیل، سرمایه و تخصص دارد مخصوصاً در حوزه نفتی در حوزه گاز. این هم مسئله علم فوق‌سرد که یک حوزه خیلی گسترده‌ای است و بخش خصوصی در این حوزه کار می‌کند، وجود دارد ولی علم بهره‌برداری از گاز توسط بخش دولتی در کشور مایلی محدود است.

این عضو اتاق بازرگانی توضیح داد: اگر به بخش خصوصی یک چاه گاز بدهند توانایی این را دارد که از آن گاز، اقدام به خالص‌سازی پروپان، بوتان، اتان و... است. ولی این توانایی در دولت وجود ندارد و سالیان سال است با گاز رami سوزانند و یا به صورت خام به فروش می‌رسانند. در عدم فروش خام فروشی گاز بخش خصوصی می‌تواند تأثیر زیادی داشته باشد. عباد خاطر نشان کرد که در حوزه نفتی هم در حوزه ساخت پالایشگاه و پتروشیمی مناقصه‌ها بر گزار می‌شود و در انتها به دلیل روابطنی که وجود دارد شرکت‌های دولتی و خصولتی موفق می‌شوند این پروژه‌ها را بگیرند، و بخش خصوصی در این حوزه‌ها ناکام می‌ماند.